

Nr 149.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående anslag till kostnader för årlig taxering; given Stockholms slott den 22 februari 1935.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Ernst Wigforss.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 22 februari 1935.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena SANDLER, statsråden UNDÉN, SCHLYTER, WIGFORSS, MÖLLER, LEVINSON, VENNERSTRÖM, LEO, ENGBERG, EKMAN, SKÖLD.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Wigforss, anför:

I årets statsverksproposition har Kungl. Maj:t under sjunde huvudtiteln, punkt 34, på min hemställdan föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *kostnader för årlig taxering* för budgetåret 1935/1936 beräkna ett förslagsanslag av 2,850,000 kronor.

Vid anmälan av nämnda punkt anförde jag: Frågan om storleken av detta anslagsbelopp syntes kunna i viss mån påverkas av de ändringar beträffande taxeringsväsendet, som kunde vidtagas i anledning av skatte-

kontrollsakkunnigas den 12 september 1933 avlämnade betänkande med förslag till bestämmelser angående förbättrad deklarationskontroll och till förstärkt taxeringsorganisation m. m. samt däröver avgivna utlåtanden. Jag räknade med att vissa på betänkandet grundade förslag skulle kunna föreläggas årets riksdag. Ett genomförande av detta förslag syntes komma att föranleda viss utgiftsökning under förevarande anslag. Även vid oförändrad organisation påkallades för övrigt viss höjning av anslagsbeloppet på grund av taxeringsarbetets ökade omfattning. Vid angivna förhållanden syntes anslaget bära i riksstatsförslaget endast preliminärt beräknas.

Sedan Kungl. Maj:t förut denna dag på min hemställan beslutat avlåtande av proposition till riksdagen med förslag till förordning om ändring i vissa delar av taxeringsförordningen, genom vilken proposition ståndpunkt från Kungl. Maj:ts sida tagits till nämnda betänkande och däröver avgivna utlåtanden, anhåller jag att få ånyo anmäla frågan om förenämnda anslag.

Den övervägande delen av kostnaderna för det årliga taxeringsarbetet bestrides av statsmedel och täckes från ifrågavarande anslag. I efterföljande tabell ha sammanställts uppgifter å de i riksstaten upptagna anslagsbeloppen för ett vart av budgetåren 1929/1930—1933/1934 samt å nettoutgifterna från anslaget under samma år. Utgifterna ha därvid uppdelats i två grupper, nämligen dels av Kungl. Maj:t jämlikt 145 § 4 mom. taxeringsförordningen anvisade belopp — avseende huvudsakligen ersättning åt ordförandena och kronoombuden i taxeringsnämnderna, gottgörelse för i samband med taxeringsförrättningarna lämnat biträde av städernas tjänstemän samt bidrag till kostnader, som vissa städer åtagit sig för särskilda anstalter för taxeringsarbetet — och dels övriga kostnader.

Budgetår	Anslag å riksstaten kronor	Nettoutgifter å anslaget		
		Jämlikt 145 § 4 mom. an- visade belopp kronor	Övriga kostnader kronor	Summa kronor
1929/1930	3,200,000	2,535,300	927,200	3,462,500
1930/1931	3,400,000	2,620,900	953,500	3,574,400
1931/1932	3,400,000	2,730,000	977,400	3,707,400
1932/1933	3,000,000	2,300,600	713,700	3,014,300
1933/1934	2,500,000	1,886,100	699,900	2,586,000

De i tabellen såsom »övriga kostnader» upptagna beloppen fördela sig för budgetåren 1931/1932—1933/1934 i huvudsak på sätt framgår av följande uppställning.

	1931/1932	1932/1933	1933/1934
Kostnader för prövningsnämndernas arbeten (145 § 5 mom.)	402,000	314,000	269,300
Kostnader för mellankommunala prövningsnämnden (145 § 10 mom.)	40,000	40,600	39,600
Kostnader för tryckning av blanketter (35 § kung. 382/1928 ang. taxeringsförfarandet).....	117,400	104,000	117,800
Ersättning till sakkunniga (145 § 6 mom.).....	87,000	64,600	} 273,200
Resekostnads- och traktamentsersättningar (145 § 8 mom.)	60,200	48,100	
Ersättning till häradskrivare för avskrifter av taxeringslängder (kung. 227/1933)	257,000	138,000	
Övriga kostnader.....	13,800	4,400	
Summa	977,400	713,700	699,900

För innevarande budgetår har en höjning av anslaget ägt rum från 2,500,000 till 2,700,000 kronor. Höjningen motiverades i fjolårets statsverksproposition därmed, att trots vidtagna nedskärningar av olika utgiftsposter anslaget kunde för budgetåret 1933/1934 beräknas bli överskridet med omkring 100,000 kronor, varför en anslagsökning med detta belopp borde ske, samt att ett i det närmaste lika stort belopp syntes böra beräknas till åtskilliga ändamål, för vilka anslaget under budgetåret 1933/1934 icke behövt tagas i anspråk. Sistnämnda höjning betingades huvudsakligen av att under år 1934 skulle förekomma särskild fastighetstaxering, för vilken kostnaderna skulle bestridas från detta anslag; därjämte borde den genom Kungl. Maj:ts beslut den 10 november 1933 igångsatta utredningen rörande taxeringsutfallet vid 1933 års allmänna fastighetstaxering, vilken utredning under budgetåret 1933/1934 bekostats från fastighetstaxeringsanslaget, under budgetåret 1934/1935 fullföljas med anlitande av anslaget till kostnader för årlig taxering. I samband härmed anförde jag jämväl följande:

Det syntes icke kunna bestridas, att de betänkligheter, som av vissa länsstyrelser och prövningsnämnder uttalats i anledning av vidtagna minskningar i arvodena till ordförande och kronoombud i taxeringsnämnderna, icke helt saknade fog, åtminstone såvitt anginge ersättningen till sådana för taxeringsarbetet anlitade personer, vilka ej vore anställda vid länsstyrelse eller fogderiförvaltning. Det syntes mig vara önskvärt, att de av taxeringsmyndigheterna framförda synpunkterna i möjligaste mån vunne beaktande. I dåvarande statsfinansiella läge funne jag mig dock icke kunna av denna anledning förorda höjning av förevarande anslag. Emellertid hade jag låtit inom departementet igångsätta en undersökning, huruvida icke genom vissa ändringar i 145 § taxeringsförordningen möjlighet skulle kunna vinnas att utan sådan höjning disponera något större belopp till ersättning för arbetet i taxeringsnämnderna än under budgetåret 1933/1934 varit möjligt. Härjämte övervägdes utfärdande

av vissa föreskrifter i syfte att åstadkomma grundval för en mera tillfredsställande fördelning än hittills av för ändamålet tillgängliga medel.

De ändringar i 145 § taxeringsförordningen, som sålunda ifrågasattes, genomfördes senare under 1934 års riksdag (förordning den 15 juni 1934, nr 295). Ändringarna inneburo i huvudsak, att i 4 mom. av sagda paragraf, som behandlar frågan om ersättning för arbete i taxeringsnämnd, gjordes ett tillägg, varigenom Kungl. Maj:t erhöi bemyndigande att meddela särskilda föreskrifter, enligt vilka länsstyrelse har att bestämma fördelningen av anvisade belopp, samt att beslutanderätten rörande ersättningar enligt 5 mom. för arbete åt prövningsnämnd överflyttades från prövningsnämnd till länsstyrelse. I fråga om syftet med dessa ändringar får jag hänvisa till propositionen i ämnet till 1934 års riksdag (nr 241).

Sedermera tillkallade departementschefen i enlighet med av Kungl. Maj:t givet bemyndigande sju landskamrerare och länsassessorer för att inom finansdepartementet överlägga rörande frågan om en mera tillfredsställande fördelning av de för ersättande av arbete åt taxeringsnämnd och prövningsnämnd tillgängliga medlen. Vid sammanträde den 23 april 1934 utarbetades vissa förslag i ämnet. Vid överläggningen fört protokoll tillställdes samtliga landskamrerare för yttrande och med ledning av inkomna yttranden överarbetades förslagen inom departementet.

Dessa utredningar ha legat till grund för vissa senare givna beslut av Kungl. Maj:t. Genom cirkulär till länsstyrelserna i samtliga län den 22 juni 1934 anbefalldes länsstyrelserna att vid avgivande av yttrande enligt 145 § 2 mom. taxeringsförordningen rörande ersättning för arbete i taxeringsnämnd lämna uppgifter rörande taxeringsnämndsarbetet inom respektive län i enlighet med en för ändamålet upprättad tabell ävensom att — till ledning vid beräkning av det belopp av anslaget till årlig taxering som kunde stå till förfogande för ersättning av arbete i taxeringsnämnd — inkomma med approximativ beräkning rörande de ytterligare belopp, som länsstyrelse under innevarande budgetår kunde komma att utanordna från anslaget. Genom ett annat cirkulär till länsstyrelserna samma dag föreskrev Kungl. Maj:t, att länsstyrelserna icke finge, innan Kungl. Maj:t meddelat beslut angående det högsta belopp, som finge av varje länsstyrelse disponeras för gäldande av de i 145 § 5 mom. taxeringsförordningen avsedda kostnaderna för 1934 års ordinarie prövningsnämnder i länen, utom i vissa undantagsfall, besluta rörande ersättning för arbete åt nämnden, och anbefalldes Kungl. Maj:t tillika länsstyrelserna att senast den 15 oktober 1934 till Kungl. Maj:t inkomma med förslag angående den ersättning, som borde tillkomma en var av de personer, som anlitas för arbete åt prövningsnämnderna, varvid länsstyrelserna skulle ha att ifylla en för ändamålet utarbetad tabell.

De sedermera av Kungl. Maj:t jämlikt 145 § 4 mom. anvisade beloppen

för arbete i 1934 års taxeringsnämnder uppgå till sammanlagt 1,941,350 kronor. De belopp, som enligt särskilda beslut fått av länsstyrelserna högst disponeras för gäldande av de i 145 § 5 mom. avsedda kostnaderna för 1934 års ordinarie prövningsnämnder, uppgå tillhopa till 274,000 kronor; till detta belopp bör, vid jämförelse med tabellen över de föregående årens kostnader, läggas kostnaderna för de särskilda prövningsnämnderna, vilka tidigare uppgått till sammanlagt omkring 6,000 kronor. Beträffande användningen av anslaget för innevarande budgetår kan jag vidare nämna, att den förenämnda utredningen angående taxeringsutfallet vid 1933 års allmänna fastighetstaxering under detta budgetår befinnar en kostnad av 20,000 kronor.

I likhet med vad som var fallet föregående år ha till finansdepartementet inkommit ett flertal skrivelser med erinringar mot de besvärningar i taxeringsnämndsordförandenas och kronoombudens ersättningar, som under de senare åren ägt rum. Det har därvid bland annat framhållits, utom den ökade svårigheten att erhålla kvalificerade personer för taxeringsarbetet, att detta arbete lätt bleve lidande genom att arvoden icke försloge till bekostande av biträden för de enklare skrivgöromålen. Utta-landen i sådan riktning ha gjorts i särskilda skrivelser från några länsstyrelser och prövningsnämnder, varjämte må nämnas att föreningen Stockholms läns taxeringsnämndsordförande och föreningen Malmöhus läns taxeringsnämndsordförande i till Kungl. Maj:t ställda särskilda skrifter — den förra med instämmanden från ett stort antal taxeringsnämndsordförande i olika delar av landet — kraftigt hävdadt och ingående utvecklat de nu antydda synpunkterna. Även i många av yttrandena över skattekontrollsakkunnigas nämnda betänkande ha framförts invändningar mot de under senare år vidtagna nedsättningarna i ifrågavarande ersättningsbelopp.

Rörande det närmare innehållet av Kungl. Maj:ts förut nämnda proposition i anledning av skattekontrollsakkunnigas betänkande torde jag få hänvisa till vad jag förut denna dag vid anmälan av sagda ärende anfört. I motsats till de sakkunnigas förslag innebär propositionen icke någon väsentlig utvidgning av nuvarande taxeringsorganisation. Den enda organisatoriska förändringen ligger i stort sett däri, att Kungl. Maj:t genom tillägg till 14 § taxeringsförordningen skulle erhålla bemyndigande att medgiva länsstyrelserna att anställa bokföringssakkunniga personer med uteslutande uppgift att året om under landskamrerarens ledning verkställa utredningsarbete för taxeringarna. Jag anförde härom jämväl, att jag särskilt under den första tiden ansåge en viss återhållsamhet böra iakttagas vid meddelande av tillstånd till anordningar av detta slag men att ändringen i taxeringsförordningen borde träda i kraft den 1 juli 1935. Jag förutsatte, att tillstånd därefter successivt komme att meddelas flera länsstyrelser men att för budgetåret 1935/1936 icke större belopp än 100,000 kronor borde beräknas för ändamålet.

Berörda proposition innefattar dessutom förslag om utvidgningar i åtskilliga avseenden av uppgiftsplikten till ledning för egen och annans taxering samt ökade kontrollmöjligheter i övrigt.

Då jag härefter övergår till en beräkning av anslagsbehovet för nästkommande budgetår, vill jag till en början, i anslutning till vad jag yttrade redan i fjolårets statsverksproposition, framhålla, att det även enligt min mening troligen skulle vara till gagn för taxeringsarbetet, om taxeringsnämndsordförandena och kronoombuden kunde beredas ersättning för sitt arbete med något högre belopp än de senare åren utgått, åtminstone såvitt fråga är om personer som ej äro anställda vid länsstyrelse eller inom fögderiförvaltningen. Självfallet är det beklagligt, om de nu tillämpade ersättningsgrunderna småningom skola leda till ökade svårigheter att få lämpliga personer att åtaga sig uppdrag som ordförande eller kronoombud i taxeringsnämnderna eller därtill, att dessa befattningshavare ägna mindre tid åt mera kvalificerat granskningsarbete, och man torde icke böra helt bortse från de farhågor för en sådan utveckling, som från skilda håll uttalats. Därest dessa synpunkter äro riktiga, torde vid genomförande av det förutnämnda förslaget om vissa ändringar i taxeringsförfordningen önskvärdheten av något högre ersättningar åt nämnda befattningshavare snarast bliva än mera framträdande än förut. Det är nämligen givetvis önskvärt, att de ökade kontrollmöjligheter, som detta förslag innebär, bliva begagnade icke endast i den mån särskilda tjänstemän stå till förfogande för utredningsarbete utan av taxeringsnämnderna i allmänhet.

Ehuru jag således, förutsatt att taxeringsorganisationen icke ändras, anser en utveckling mot något högre ersättningar för taxeringsnämndsarbetet önskvärd, finner jag under nuvarande förhållanden nödvändigt, att även för nästa budgetår de nu tillämpade grunderna för dessa ersättningsbestämmande i huvudsak bibehållas. Erinras bör, att det taxeringsnämndsarbete, som skall ersättas under sagda budgetår, är arbetet under våren 1935. Vid uppskattning av det belopp, som kan komma att av Kungl. Maj:t anvisas jämlikt 145 § 4 mom. taxeringsförfordningen, torde emellertid hänsyn böra tagas därtill, att en tendens till ökning av deklaramaterialet föreligger och att något större belopp än tidigare torde bliva erforderligt för bidrag till kostnader, som vissa städer åtagit sig för särskilda anstalter för taxeringsarbetet. Man synes på nu angivna grunder böra räkna med en ökning av nämnda belopp med omkring 100,000 kronor.

Vad angår övriga kostnader, som skola täckas av detta anslag, bör för de förut omnämnda särskilda personer, som kunna komma att anställas vid länsstyrelserna för taxeringsarbete, beräknas ett belopp av 100,000 kronor. Å andra sidan torde av denna nya anordning kunna förväntas följa någon minskning i kostnaden för sådana sakkunniga, som nu anlitas, en kost-

nad som under senare år synes ha uppgått till omkring 65,000 kronor. För prövningsnämndsarbetet har kostnaden under innevarande budgetår visat sig uppgå till omkring 35,000 kronor mera än beräknats. Kostnaderna för tryckning av blanketter m. m. torde snarast komma att ökas under nästa budgetår. För den förut omnämnda utredningen rörande taxeringsutfallet vid 1933 års allmänna fastighetstaxering erfordras under nästföljande budgetår endast något mindre belopp.

Vidare torde här erinras, att jag vid anmälan av nämnda ärende rörande ändringar i taxeringsförordningen räknat med möjligheten av, att taxeringsanslaget skulle kunna komma att tagas i anspråk till bestridande av kostnader för särskild arbetskraft inom finansdepartementet eller för anordnande i förekommande fall av landskamreraremöten för överläggningar i taxeringsfrågor.

Med hänsyn till det nu sagda torde förevarande anslag, som för innevarande budgetår upptagits till 2,700,000 kronor, kunna antagas nästa budgetår komma att belastas med ett belopp av omkring 2,900,000 kronor. På grund härav torde anslaget nu böra äskas med sistnämnda belopp, vilket med 50,000 kronor överstiger det i statsverkspropositionen beräknade beloppet.

Under åberopande av vad sålunda anförts får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *kostnader för årlig taxering* för budgetåret 1935/1936 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 2,900,000.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan förordnar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten, att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse bilaga vid detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

R. Borgström.